

ליל שבת קודש פרשת חיי שרה ה'תשנ"ב

בליל שבת קודש, בסעודה ראשונה, דיבר מוהרא"ש נ"י, דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל"ח, המדבר מדביקות ומקדושת הדיבור, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר (מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על תמצית דברי רביז"ל בתורה זו), כי צריך כל אדם לפשפש עצמו בכל עת אם הוא דבוק בהשם יתברך, והסימן של דביקות הוא תפילין, ואי אפשר לבא לבחינת תפילין אלא כשיעלה את הדיבור ויתקנהו, וכשמעלה את הדיבור ומתחיל לדבר בינו לבין קונו בהתעוררות גדול, אזי נכנס בו בושה גדולה על גודל פשעיו כנגד רב ושליט ועיקרא ושרשא דכל עלמין, ומהבושה הזאת נעשה בחינת אור התפילין שנתגלה על פניו במצחו, והיא סימן על היראה ועל הדביקות, וכל זה הוא בחינת שבת, בחינת (ישעיה נ"ח) אם תשיב משבת רגליך וכו', כי שבת היא בחינת בושה, ורגליך הוא בחינת תיקון הדיבור שנקרא רגל וכו', עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה צריך כל אדם לפשפש בעצמו בכל עת איפוא הוא אוהז בדביקות הבורא יתברך שמו, כי הדביקות הוא מצות עשה, וכמו שכתוב (דברים י') ובו תדבק, והיא מצוה תדירית (עי' ספר המצוות להרמב"ם מצוה ו'), וזהו עיקר התכלית, שיבוא לדביקות תדירית בו יתברך עד שלא יסיה דעתו מן הדביקות כלל, ולכן תפילין היא סימן על דביקות, כי גם על מצות תפילין אומרים חכמינו הקדושים (שבת י"ב), שאסור להסיה דעתו מהם, קל וחומר מציין, ומה ציין שאין בו אלא אזכרה אחת, אמרה תורה והיה על מצחו תמיד, שלא יסיה דעתו ממנו, תפילין שיש בהם אזכרות הרבה על אחת כמה וכמה שאסור להסיה דעתו מהם, וכמו שאסור להסיה דעתו מן התפילין כן אסור להסיה דעתו מן הדביקות, ומי שיש לו דביקות אמיתי בהשם יתברך, נחשב כאילו הוא מלוכש בתפילין כל היום, כי מוחו מאיר תמיד באור גדול מאד, אשרי לו.

והנה מה נקרא דביקות, זהו כשאדם זוכה לאמונה ברורה ומזוככת בו יתברך ויודע שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, וכמאמר הבעל שם טוב הקדוש זי"ע, "אמונה היא דביקות, ודביקות היא אמונה", כי זהו עיקר התכלית שיזכה אדם לאמונה ברורה כזו עד ששום דבר שבעולם לא יהיה יכול לשבור אותו, ובכל פרט ופרט

ימצא את השם יתברך, וכשאדם זוכה לאמונה ודביקות כזאת אזי מאיר מוחו מאד, כמו אור התפילין הקדושים, ונופל עליו בושה ויראה גדולה מהדר גאונו יתברך, כי כל מה שאדם זוכה להרגיש גדולת הבורא יתברך שמו, כן נופל עליו יראה ובושה, ומכיר את שפלות עצמו באמת, וכמובא בדברי הרמ"א בהתחלת השולחן ערוך (אורח חיים סי' א') כשישים האדם אל לב שהמלך הגדול הקדוש ברוך הוא עומד עליו וכו' מיד יגיע אליו היראה וכו', עיי"ש, וזהו עיקר עבודת האדם, שיזכה תמיד לאחוז בשני דברים אלו יחד, להסתכל על גדולת הבורא יתברך, ולראות את שפלות עצמו, וכמובא מזה הרבה בספר הקדוש "נועם אלימלך", כי כשיש לו ב' השגות אלו יהיה דבוק בו יתברך תמיד, ויקיים מצות ובו תדבק בתכלית השלימות.

והנה עיקר מה שמונע האדם להגיע למדרגה זאת של דביקות, הוא כשאינו שומר את פיו ומפספס כל העולה על רוחו, כי הפקרת פיו גורם רוח סערה במוחו, וזה מפסיק אותו מן הדביקות, וכמו שכתוב (תהלים קמ"ח) רוח סערה עושה דברו, היינו הדיבור של האדם עושה רוח סערה בתוך מוחו, וכבר אי אפשר לו לבא לידי דביקות, ויש מחלה בבני אדם הגורם להם לדבר כל העולה על רוחם, וגם מוכרחים להגיד דיבור רע על כל אחד ואחד, ואנשים אלו הם מסטרא דקץ כל בשר, היינו שעושין קץ וכליון מכל הבריאה, ואין להם שייכות לענין של דביקות כלל, מה שאין כן השומר על דיבורו תמיד, ואינו מדבר מה שאין מוכרח לו לעבודת הבורא, וגם תמיד מחפש כל מיני זכותים והמלצות טובות על בני אדם, הוא עוסק בתיקון ויישוב העולם, ובוודאי יזכה לדביקות גדול בהשם יתברך.

והנה זהו ענין קדושת שבת קודש, כי בשבת קודש נצטוונו על קדושת הדיבור, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (שבת ק"ג:): על הפסוק (ישעיה נ"ח) ודבר דבר, שלא יהיה דיבורך בשבת כדיבורך בששת ימי החול, ולכן בשבת אדם זוכה לדביקות אחרת בהשם יתברך, ומרגיש קצת מעוצם גדולתו יתברך, וגם את שפלות עצמו, וכמו שנאמר אצל שבת, (שמות ט"ז) שבו איש תחתיו אל יצא איש ממקומו ביום השביעי, ומפרש רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ע"ט), שבו תחת מקומך ותכיר את שפלותך וכו', עיי"ש, כי אז בשבת מתגלה אור נפלא מעוצם גדולת השם יתברך, וממילא נופל על אדם שפלות גדול מאד, אבל הכל תלוי בשמירת הדיבור, שאם שומר את דיבורו כראוי, אזי ירגיש הארה בשבת קודש מעין עולם הבא ממש.

וזהו מה דאיתא בתיקונים (תיקון ז' ותיקון ט'), בראשית הוא צירוף יר"א שב"ת, יר"א בש"ת, כי בשבת קודש מתגלה על אדם יראה עלאה, יראת הרוממות, וממילא

נופל עליו בושה גדולה מעוצם שפלותו, וזהו סימן שאדם אוהו בדביקות אמיתי בהשם יתברך, כשנופל עליו יראה ובושה גדולה בשבת קודש, כי הבושה הולכת ביחד עם הדביקות, והיא סימן שזכה אדם לדביקות אמיתי, ועל ידי הבושה מוחלין לו לאדם על כל עוונותיו, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות י"ב:) העובר עבירה ומתבייש בה מוחלין לו מיד, כי כשאדם מתבייש, אזל סומקא ואתי חוורא (בבא מציעא נ"ח:), ונחשב כאילו נעשה כבריה חדשה ממש, ואזי בוודאי מוחלין לו כל עוונותיו, כי הוא כאיש אחר לגמרי, וזהו עיקר התכלית שיזכה האדם להתחדש בכל פעם בעבודתו כבריה חדשה ממש, וכאילו לא התחיל כלל מעולם, אשרי מי שזוכה להגיע להשגה זאת, כי עולמו יראה בחייו, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה כתיב (בראשית כ"ג) ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים שני חיי שרה, ופירש"י לכך נכתב שנה בכל כלל וכלל, לומר לך שכל אחד נדרש לעצמו, בת ק' כבת כ' לחטא, מה בת כ' לא חטאה שהרי אינה בת עונשין, אף בת ק' בלא חטא, ובת כ' כבת ז' ליופי, עיי"ש, והנה בפסוק זה מרומז ענין התחדשות של הצדיקים בעבודת השם יתברך, שאפילו כשהם בגיל מאה שנה, ועל פי רוב אדם כבר נזקן מאד בעבודתו, אבל אצלם, הם בעיניהם כבן כ' שנה, בתוקף כוחותיהם, וכן כ' כבן ז', היינו בחיות והתעוררות חדש, כילד צעיר המתחיל ללמוד, שהוא עם חשק חדש לגמרי, וכמבואר בספר הקדוש "נועם אלימלך" (ריש פרשת חיי שרה), שכשאדם נעשה בן כ' והוא כבר בר עונשים בבית דין של מעלה, אז שכלו מתגבר ביותר לדעת את ה', ומתחיל לפשפש במעשיו לראות אם נעשים כהוגן לכבודו יתברך, ואין לך חסידות כתחילתה, כי כל דבר בהתחלתה נעשה בחשק ואימוץ רב, ולכן בגיל העשרים היא עיקר זמן ההתחדשות של האדם, וזהו מה שהתורה מספר בשבחה של שרה, בת ק' כבת כ', היינו באותה ההתחדשות וההתעוררות כבת כ', וכן בת כ' כבת ז', כי בילדותו של אדם הוא לומד עם חשק חדש כדרך של ילד קמץ, והלימוד הוא עיקר היופי של האדם, וזהו בת כ' כבת ז' ליופי וכו', עיי"ש בדבריו הקדושים, נמצא שבפסוק זה מרומז ענין ההתחדשות בעבודת השם יתברך, שנמשך על אדם כשהוא מתבייש תמיד מלפניו יתברך, ומרגיש עצמו לאפס ולאין, אזי הוא מתחיל בכל פעם מחדש, ומרגיש הארה עצומה מתוך עבודתו, וזהו עיקר הדביקות שיזכה האדם לקשר כל ימיו שנותיו להשם יתברך וכולם יהיו שווים למוזבה.

ובאמת כשאדם זוכה לדביקות אמיתי בו יתברך, הוא נגבה למעלה מן הזמן לגמרי, והימים והשנים שלו נתהפכים להשגות גבוהות ועליונות מאד הנקראים "מקיפים",

היינו תקופת הימים, ותקופת השנים (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ז), כי שם בעולם הבא אין מושג של זמן כלל, וכל הזמן של העולם הזה כולו, מה שהיה ומה שיהיה, הכל כאין ואפס נגד יום אחת ואפילו נגד רגע אחת של עולם הבא, וכל סדר הזמנים שיש שם, הם השגות של מקיפים, היינו השגות אלקות שאין נכנסים במוח האדם בעולם הזה, רק מסבבים ומקיפים את מוחו, וזהו עיקר התענוג והשעשוע של עולם הבא, להשיג אלו המקיפים, ולכן הצדיק שמגביה את עצמו למעלה מכל גשמיות עולם הזה, ומדבק עצמו אליו יתברך בדביקות אמיתי, הוא יוצא מתחת הזמן לגמרי, ומתחיל להשיג השגות של עולם הבא.

וזהו, ויהיו חיי שרה וגו', ואיתא במדרש (מדרש רבה פרשה נ"ח סי' א') יודע ה' ימי תמימים וכו', כשם שהן תמימים, כך שנותם תמימים וכו', שני חיי שרה, לומר לך שחביב חייהם של צדיקים לפני המקום בעולם הזה ובעולם הבא, עיי"ש, ולכאורה מהו פירוש של "כך שנותם תמימים", מה שייך לומר על השנים שהם תמימים, וכן מהו ענין של "שני חיי שרה", כאילו היו לה "שני" מיני חיים של קב"ז שנה, הלא קב"ז שנה של שרה היו בעולם הזה בלבד, אבל על פי הג"ל מוכן מאד, כי שרה זכתה להשלים עצמה בעולם הזה בדביקות להקדוש ברוך הוא, עד שהשיגה השגות המקיפים של עולם הבא, ובוזה נעשה ימיה ושנותיה תמימים, היינו שנתהפכו לאורות רוחניים של חיי עולם הבא, נמצא שבאמת חיתה שרה "שני" מיני חיים, חיים גשמיים בעולם הזה, ובאותו עת היתה דבוקה בחיי רוחניים של עולם הבא, וכן מובא בספר הקדוש "ערבי נחל" (פרשת חיי שרה), שבכל שנה של קב"ז שנה, זכתה שרה להשיג אור עליון הכולל כל הקב"ז שנה ביחד, שזהו ענין "כולן שווין לטובה", היינו שבכל אחת משנותיה השיגה אור גדול הזה, עיי"ש בדבריו, נמצא שבפסוק זה מרומז מעלת הצדיקים, איך הם מחדשים כל ימיהם בדביקות השם יתברך, ובדרך זה יש להם חיים אחרים לגמרי.

ובאמת כל עיקר מעלת הצדיקים, כשיודעים איך לקחת את האור הגדול הזה ולצמצם אותו כדי שיהיו גם לאחרים השגה בו, כי זהו כל כיסופם ורצונם של הצדיקים, לזכות את אחרים עם הטוב שלהם, ואינם מחזיקים טובה לנפשם כלל, וכמובא בדברי רבינו"ל (שיחות הר"ן סי' צ"ג) שיש אור שהוא מאיר באלף עולמות, וזה האור אין אדם פשוט יכול לקבל מחמת גדלו, וצריך לזה חכם גדול שיוכל לחלק אלפים למאות, דהיינו שיוכל לחלק האור הגדול לחלקים קטנים כדי שיוכלו הקטנים במעלה לקבלו מעט מעט, עיין שם, וזה גם מרומז בפסוק ויהיו חיי שרה וגו', כי מבואר בספרים הקדושים (עי' בספר הקדוש "בן איש חי" ריש פרשת השבוע), שיש ד' עולמות, אצילות,

בריאה, יצירה, עשיה, וכנגדן ארבע מדריגות במספר, אחדים - בעשיה, עשרות - ביצירה, מאות - בבריאה, אלפים - באצילות, והנה באצילות אין מגיע שום רע ופגם כלל, ועליו נאמר (תהלים ה') לא יגורך רע, אבל למטה מאצילות יש אחיזה לקליפות, ועיקר עבודת הצדיקים לגרש הקליפות משם, ולגלות אלקותו יתברך בכל אחד מג' עולמות אלו, וזהו ויהיו חיי שרה, מאה שנה, ועשרים שנה, ושבע שנים, היינו שעיקר עבודתה של שרה בכל ימי חייה, היתה לגלות אלקותו יתברך בכל ג' עולמות אלו המרומוזים במספר המאות והעשרות והאחדים, והם מנויים מלמעלה למטה, היינו ממספר הגדול למספר הקטן, כדי להראות שעיקר כוחה היתה להוריד אורות אלו מעולם העליון לעולם התחתון, ולזכות גם אחרים עם כל ההשגות הנפלאות שהיא בעצמה זכתה אליהן.

וזהו ביאור דברי המדרש בפרשת השבוע (מדרש רבה פרשה נ"ח ס' ג'), רבי עקיבא היה יושב ודורש והצבור מתנמנם, ביקש לעוררן, אמר, מה ראתה אסתר שתמלוך על קב"ז מדינה, אלא תבא אסתר שהיא בת בתה של שרה שחיתה קב"ז שנה, ותמלוך על קב"ז מדינות, עד כאן דברי המדרש, וכבר עמדו המפרשים על דברי המדרש הפליאה הזו, איזה קשר ושייכות יש בין שני חיי שרה למלכות של אסתר המלכה, וגם למה רבי עקיבא רצה לעורר את הצבור דייקא עם המאמר הזה, אבל על פי כל הג"ל מובן המדרש מאד, כי כל הענין של שינה בא כשאדם נופל מן הדביקות וההתחדשות בעבודת השם יתברך, והוא זקן וישן בעיניו עד שמתייאש לגמרי מלראות טוב בימי חייו, וזה גורם לו ליפול בשינה גם בשעת תורה ותפילה ואינו מרגיש שום טעם בכל עבודתו, וכמו שאומר רביז"ל (ליקוטי מוה"ר"ן חלק א' ס' ס') שיש בני אדם שישנים את ימיהם, ואף שנדמה להעולם שהם עובדים את השם, ועוסקים בתורה ובתפילה, אף על פי כן כל עבודתם אין להשם יתברך נחת מהם, כי נשאר כל עבודתם למטה, ואין יכול להתרום ולהתעלות למעלה, עיין שם, והנה בימי המן שלטה שינה כזאת בעולם, כי נהנו מסעודת אותו הרשע וגרמו לעצמם הסתרת פנים, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (חולין קל"ט): אסתר מן התורה מנין, שנאמר (דברים ל"א) ואנכי הסתר אסתיר את פני וגו', ומחמת זה שלטה השינה בעולם, וכמבואר בכתבי הארז"ל (עי' פרי עין חיים שער הפורים) בסוד (אסתר ג') ישנו עם אחד וכו', ואמרו חכמינו הקדושים (אסתר רבה שם) שאמר המן, אלקיהם של אלה ישן הוא וכו', אבל אסתר המלכה בגודל צדקתה, שזכתה לדביקות אמיתי בהשם יתברך, ולחדש עצמה בעבודת ה' תמיד, עיררה את כל עם ישראל בתשובה, והקיץ אותם משינתן העמוקה, ולכן לבסוף זכתה לעלות לגדולה ולמלך על קב"ז מדינות של אחשורוש, ואם כן כבר מובן מאד למה כשרבי עקיבא רצה לעורר את הצבור משינתם, אמר להם מאמר זה, מה ראתה אסתר למלך על קב"ז מדינות, מפני שהיתה בת בתה

של שרה שחיתה קב"ז שנה, כי אסתר המלכה למדה דרכי עבודתה משרה זקנתה, כי קב"ז שנה של ימי חייה היו תמיד בדביקות ובהתעוררות חדש להשם יתברך, בת ק' כבת כ' וכו', וכמאמר זה רצה רבי עקיבא לעורר את הצבור משינתם, שגם הם יתחילו להתעורר בהתעוררות חדש להגיע לדביקות הקדוש ברוך הוא, וירגישו מעם חדש בכל ימי חייהם, והבן.

והנה על פי הקדמות אלו יש להבין דברי המדרש הפליאה, (מובא בכמה ספרים קדושים, עי' ספר הקדוש "בן איש חי" פרשת השבוע) "אין מניחין תפילין אלא בשבת", ולכאורה אתמהה, הלא קיימא לן (שבת ס"א) שבת לאו זמן תפילין היא, אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי עיקר הסימן לדביקות הוא התפילין, שהיא היראה והבושה המתגלה בפני האדם, ועיקר הזמן שזוכין ליראה ובושת עלאה הוא בשבת, שזהו בראשית, יר"א שב"ת יר"א בש"ת כנ"ל, כי אז נפתח לכל אחד אור חדש בגדולת השם יתברך, וכפי השגה זו כן נופל על האדם בושה ויראה שזהו אור התפילין כנ"ל, ולכן שפיר אמרו, "אין מניחין תפילין אלא בשבת", היינו שאין מניחין תפילין אלא מתוך קדושת שבת, שהוא הסתכלות על גדולת הבורא יתברך ועל שפלות עצמו, כי מכל זה נופל בושה גדולה על האדם וזוכה לדביקות אמיתי שזהו עיקר קדושת התפילין, והבן.

ולפי זה גם מובן דברי המדרש פליאה, "כל זמן שהיה יעקב בבית לבן, לא שמר אלא שבת", ולכאורה אתמהה, שהלא קיימו האבות כל התורה כולה, וגם הלא רש"י הקדוש מפרש על הפסוק (בראשית ל') כה אמר יעקב עם לבן גרתי וכו', עם לבן גרתי ותר"ג מצוות שמרתי, ואם כן למה כתוב במדרש "לא שמר אלא שבת", אבל על פי דרך הנ"ל מובן מאד, כי העיקר היא היראה והבושה מלפניו יתברך, שיכיר אדם את שפלותו באמת, וזה מביא אותו אחר כך למעלת הדביקות, אבל דרך הבעל דבר להסתיר הכרה זו מן האדם, והוא מתלבש במצוות, ואומר לו, הלא אתה למדת תורה וקיימת כל המצוות, ולמה לך להיות כל כך שפל בעיניך וכו', ועל שם זה נקרא הבעל דבר "לבן", כי הוא מתלבש בבגדי לבן כאילו הוא צדיק גדול וכאילו מסית האדם לעשות מצוה (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' א'), אבל הצדיק שהוא בחינת יעקב אינו נפתח מכל דבריו, רק תמיד מסתכל היטיב על שפלות עצמו ואינו מתגאה במעשיו הטובים כלל, וכל זה הוא ענין קדושת שבת שהוא יר"א שב"ת יר"א בוש"ת כנ"ל, שתמיד מתבייש מלפניו יתברך ומכיר את מיעוט ערכו באמת, וזהו דברי המדרש, "כל זמן שהיה יעקב בבית לבן לא שמר אלא שבת", היינו ששמר עצמו מאד בכל מעשיו להתאחז בקדושת שבת קודש, ולזכור את שפלות עצמו, ועל ידי

זה זכה באמת לקיים שאר כל מצוות התורה, ולבא לדביקות אמיתי בו יתברך.

וזהו גם ביאור דברי המדרש פליאה, "אין בין צדיקים לרשעים אלא דיבר פיהם בלבד", ולכאורה תמוה, הלא בכל מעשיהם ותנועותיהם הצדיקים משונים מן הרשעים לגמרי, ולמה אמרו, "אלא דיבר פיהם בלבד", אבל הלא מבואר בדברי רביז"ל הנ"ל, שהכל תלוי בדיבורו של אדם, אם שומר פיו כראוי, זוכה לדביקות אמיתי בו יתברך, ואם לא, נעשה רוח סערה בקרבו שעוקר אותו מן הקדושה לגמרי רחמנא ליצלן, ולכן אצל הצדיקים שמדברים תמיד דיבורים קדושים של תורה ותפילה, הדיבור מביא אותם לדביקות אמיתי להשם יתברך, וממילא אחר כך עושים שאר כל מעשיהם הטובים, אבל אצל הרשעים, הדיבור מעורר הרוח סערה בקרבם עד שעוקר מהם רוחם ונפשם, וממילא אחר כך הולכים ועושים מה שעושים, נמצא שבאמת עיקר החילוק ביניהם הוא הדיבור, וכפי הדיבור כן נמשך שאר כל מעשיהם, והבן.

וחזר וקושר מוהרא"ש נ"י את כל הענין הנ"ל, למצות פרו ורבו (כי נולד אז לאחד מאנשי שלומינו בת למזל טוב), כי הנה מובא בספרים הקדושים שתיבות חת"ן כל"ה הם ראשי תיבות, (תהלים נ"א) ח'טאתי נ'גדי ת'מיד, (שם כ"ב) כ"י ל'הוי"ה ה'מלוכה, ויש לומר הרמז בזה, כי הנה עיקר תכלית האדם בהתחנתו עם בת זוגו שיזכה לבא לדביקות אמיתי בהשם יתברך, ויזכו להקים דורות ישרים של בנים ובנות שגם כן ילכו בדרכי הקדושה, ועיקר הדביקות הרי כלול משני בחינות הנ"ל, היינו גדולת הבורא יתברך שמו, ושפלות עצמו, וזהו ענין הייחוד והחיבור בין חתן לכלה, כי חת"ן ראשי תיבות ח'טאתי נ'גדי ת'מיד, שהוא ענין שפלות עצמו, וכל"ה ראשי תיבות כ"י ל'הוי"ה ה'מלוכה, שהיא ענין התגלות גדולת הבורא, ועל ידי החיבור בין שניהם זוכים לדביקות אמיתי.

והנה צריכין תמיד להקדים גדולת הבורא לשפלות עצמו, כי משפלות עצמו בלבד, יכול האדם ליפול לעצבות ומרה שחורה חם ושלום, כי כשרואה עוצם פחיתותו ומיעוט ערכו יכול לבא לידי חלישת הדעת חם ושלום, אבל כשמקדים גדולת הבורא, ואחר כך ממילא נופל עליו היראה והבושה מלפניו יתברך, אזי לא יפול לשום עצבות כלל, רק אדרבה ישמח מאד באלקותו יתברך ויתדבק בו יתברך באמת.

ועל פי זה יש לומר רמז בדברי חכמינו הקדושים (בבא בתרא קמ"א), בת תחילה סימן יפה לבנים, היינו כשמקיימים את ענין בת תחילה, שהיא ענין כל"ה המרמז על גדולת הבורא יתברך שמו, שהוא כ"י ל"ה ה'מלוכה כנ"ל, אזי הוא סימן יפה לבנים, כי אחר כך יבא להכיר גם את שפלות עצמו שהוא בחינת בן וחת"ן, שהוא ח'טאתי נ'גדי ת'מיד כנ"ל, ויבא לדביקות גדול בהשם יתברך, ודו"ק.

ואמר מוהרא"ש ג"י, שעל פי זה גם יכולים לפרש דברי חכמינו הקדושים (סוטה ב.), ארבעים יום קודם יצירת הוולד, מכריזין בת פלוני לפלוני וכו', ולכאורה יש לדקדק, למה מכריזין "בת" פלוני לפלוני, ולא "בן" פלוני לפלוני, כי הלא העיקר תלוי בו, כי דרכו של איש לחזור אחר אשה (קידושין ב.), אבל על פי הנ"ל מובן מאד, כי רצו לרמז על ענין הקדמת הבת והכלה תחילה, המרמזת על הסתכלות בגדולת הבורא, כי על ידי שמקדימין השגה זאת, זוכין אחר כך לבוא להכיר שפלות עצמו ולהגיע לדביקות הבורא באמת, והבן.

והנה על פי כל זה יובן גם עוד דברי המדרש פליאה בפרשת השבוע, על הפסוק (בראשית כ"ד) וה' בירך את אברהם בכל, זה שאמר הכתוב (שמות כ') אנכי ה' אלקיך, ועוד מדרש פליאה, וה' בירך את אברהם בכל, הדא הוא דכתיב (משלי ג') בכל דרכיך דעהו, ולכאורה יפלא מהו הקשר והשייכות בין כל דברים אלו, אבל על פי הנ"ל מובן מאד, כי הלא אמרו חכמינו הקדושים (בבא בתרא מ"ז:) על הפסוק הנ"ל וה' בירך את אברהם בכל, בת היתה לאברהם אבינו ובכל שמה, ורש"י הקדוש פירש, בכ"ל בגימטריא ב"ן, ומאחר שהיה לו בן היה צריך להשיאו אשה, עיין שם, נמצא שמרמז בפסוק זו ענין בן ובת והחיתון שלהם, שהוא חתן וכלה הנ"ל, ואם בן מבואר שפיר ענין השני פסוקים שמביא המדרש פליאה, "אנכי ה' אלקיך", ו"בכל דרכיך דעהו", כי "אנכי ה' אלקיך", הוא ענין התגלות גדולת הבורא יתברך שמו, שנתגלה בהר סיני לכל העולם כולו, שהוא בת וכלה הנ"ל, ראשי תיבות כ"י ל"ה ה'מלוכה, ו"בכל דרכיך דעהו", הוא ענין ידיעת שפלות עצמו, שאדם מסתכל היטיב על עצמו ועל כל דרכיו, ומכיר את מיעוט ערכו וגודל שפלותו, שזהו ענין בן וחתן הנ"ל, ראשי תיבות ח'טאתי נ'גדי ת'מיד, ועל ידי חיבור שני דברים אלו אדם בא לדביקות אמיתי בו יתברך, עד שמוצא את אלקותו יתברך בתוך כל פרט ופרט של ימי חייו, וזהו בכל דרכיך דעהו, ד"ע ה"ו, היינו חיבור וייחוד בין שני אותיות ו"ה של השם הוי"ה ברוך הוא, המרמז על בן ובת, חתן וכלה כידוע, שזהו עיקר הדביקות, נמצא שמבואר היטיב הקשר בין כל הפסוקים האלו של המדרש פליאה, ואיך שכולם מרמזים על הדביקות בו יתברך, והשם יתברך יזכינו להכניס כל

הלימודים האלו בקרבנו באמת, ונזכה להיות דבוקים וקשורים בו יתברך כל ימי חיינו מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת חיי שרה ה'תשנ"ב

בשבת קודש בבוקר בעת קידושא רבא דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל בסיפור מזכוב ועכביש מעשה ז' דף נ"ב עיי"ש.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל מתחיל לספר, "אספר לכם כל הנסיעה שלי, שהיה לי", נסיעה זו היה אחד מהנסיעות הפליאות של רביז"ל, שדרכו היה לנסוע נסיעות פליאות שאף אחד לא ידע סבות הנסיעה על מה נסע, ורביז"ל היה לו ענינים שלו בהנסיעות שנסע, ובפרט בנסיעה זו שמגלה את כל סוד השתלשלות נשמתו, איך שעברה דרך כל העולמות עד שירדה לעולם הזה, ואיך בא הס"מ ועשה רעש גדול עליו, שזה כלל כל המחלוקת הגדול שהיה עליו, וסיפור זה הוא סיפור נפלא מאד, וראוי לשים לב היטיב על הסיפור הזה, כי מרמזים על דברים גבוהים ועליונים מאד מאד.

"מעשה במלך אחד", זה סובב על רביז"ל, וכמאמרם ז"ל (גיטין ס"ב) רבנן איתקרי מלכים.

"שהיה עליו כמה מלחמות כבידות", שזה כלל המחלוקת הגדולה שהיה על רביז"ל, שדיברו עליו כל דבר אסור, ונמשך עד היום הזה, שכל מי שרוצה להתקרב אל רביז"ל, יש עליו מחלוקת ומלחמות כבידות.

"וכבש אותם", כי רביז"ל פעם אמר (חיי מוהר"ן סי' רכ"ט), ניצחתי ואנצח, ומדתו מדת נצח, ובפירוש אמר "איך האב אויסגעפירט און איך וועל אויספירען" (אני גמרת, ואגמור עוד), ודבר זה סובב גם על כל אחד מאנשי שלומינו, אם הוא מקורב אל רביז"ל באמת, אף שיש עליו מלחמות כבידות ומחלוקת ובזיונות, וסובל מה שסובל מכל מיני מתנגדים מבית ומבחוץ, עם כל זאת אם יהיה עקשן גדול ולא יניח את עצמו, סוף כל סוף יהיה בטוח שיכבוש אותם.

"ולקח שבויים הרבה", שזהו כלליות המתקרבים אל רביז"ל, וכמבואר בדברי רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ח'), שהצדיק נכנס לבית הבליעה של הס"מ ובהכרח לו להקיא כל הנפשות שבלע, בסוד (אויב ב') חיל בלע ויקיאנו, כי הצדיק נכנס לבית הבליעה של הס"מ ומוציא ממנו כל הנפשות שבלע, והם השבויים שלקח, היינו הנפשות שהיו שבויים אצל הס"מ וכת דיליה, אותם מוציא הצדיק ואלו הם מקורביו.

"(ובתוך דבריו שהתחיל לספר זאת המעשה ענה ואמר בזה הלשון: תאמרו שאספר לכם הכל ותוכלו להבין)", כי באמת בסיפור זה גנוז וממוזן כל סוד רביז"ל, איך שעוסק בתיקון העולם ומוציא שבויים משיני הס"מ, ואיך שעניי הס"מ למש עליו ושיניו חרק עליו, ומגביר עליו מחלוקות ומריבות ומלחמות, וגם על אלה אשר עוסקים לגלות ולפרסם לימודו לכל העולם כולו, גם עליהם מתפשט הס"מ לארכו ולרחבו, ובכדי שלא יהיה ביטול הבחירה, ההכרח לרביז"ל להסתיר דבריו ולא לספר הכל, כי באמת אם היו יודעים את מעלת וגדולת רביז"ל, ואיך הוא עוסק בתיקון העולם, לא היה שום בחירה ונסיון להתקרב אליו, ועיקר הנסיון מפני שאינו מספר ומגלה הכל, אבל אשרי מי שמכניס את עצמו בדיבוריו הקדושים ומתעמק בתורתו, ואז יראה נפלאות, פלאי פלאות, סתרי נסתרות מגדולת רביז"ל, ואיך שעוסק לתקן העולם במלכות שדי, והשם יתברך יזכינו להתקרב אל רביז"ל באמת, ולראות בהתגלות אורו לכל העולם כולו במהרה בימינו אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת חיי שרה ה'תשנ"ב

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד, על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' פ"ז, המדבר מסוד כוונת אלול ומציאות הזיווג, עיי"ש.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, דע שכוונת אלול הם תיקון לפגם הברית, כי סוד כוונת אלול הוא (ישעיה מ"ג) הנותן בים דרך (וכמבואר זה בכוונות האריז"ל), להאיר בחינת דרך בים, ודרך זה נפתח בחודש אלול (ועיין שם בכוונות, כל הכוונות של אלול), ועיקר פגם הברית הוא בבחינת דרך הזה, כי היה צריך להאיר

בחינת הרכ"ד אורות בבחינת ים, בבחינת אמונה, והוא נטה מזה ופגם בבחינת דרך, בבחינת (בראשית ו') כי השחית כל בשר את דרכו, כי אשה נקראת דרך, כמוכא בדברי חכמינו הקדושים (קידושין ב:), ויש דרך אחר, בחינת (משלי ל') דרך אשה מנאפת, והכלל, שעיקר הפגם בבחינת דרך, שלא האיר הדרך בים, ולפעמים מחמת זה הפגם יוכל לאבוד את זיווגו, כי מאחר שנטה מזיווגו, קשה לו למצוא את זיווגו, ואפילו אם ימצא את זיווגו תהיה לו מנגדת, ולא תהיה נוטה אחר רצונו, מחמת שנטה ממנה ולא האיר בה, מזה נתהווה שיש לה רצון אחר כנגדו, ואז לא זכה כנגדו (יבמות ס"ג.), וחודש אלול, שאז יכולין לתקן זה ולהאיר הדרך בים כנ"ל (על כן כוונת אלול הם תיקון לזה), וכשמתקן זה אזי מוצא זיווגו והיא אינה כנגדו רק כרצונו.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה מבואר בכתבי האריז"ל שסוד כוונת אלול מרומז בפסוק (ישעיה מ"ג) הגותן בים דרך ובמים עזים נתיבה, היינו להאיר בחינת דרך בים וכו' (עי' פרי עין חיים שער חודש אלול), והביאור בזה, כי הנה העולם הזה דומה ליבשה והעולם הבא דומה לים (קהלת רבה פרשה א' ס' ט"ו), ועיקר עבודת האדם להכין לעצמו דרך בעולם הזה שיהיה יוכל לשוטט בים החכמה של השגות עולם הבא, כי כשזוכין להתדבק בו יתברך באמת, אזי משיגין השגות עולם הבא בחיים חיותו בעולם הזה, והדרך הזה הוא ענין התגלות רכ"ד אורות של אמונה כמספר דר"ך, כי רכ"ד הוא ב' פעמים בק"י, היינו שיהיה לו שני מיני בקיאות, בקי ברצוא ובקי בשוב, בקי ברצוא הוא בשעת עלייה, כשאדם הולך ועולה בהשגות אלקותו יתברך, יש לו לדעת שתמיד יש עוד יותר להשיג, ועוד יותר, ואף פעם לא יסתפק עצמו במה שהשיג כבר, רק יעביר הכל מדעתו ויעשה התחלה חדשה כאילו לא השיג שום דבר כלל מעולם, כל זה נקרא בקי ברצוא, ובקי בשוב הוא בשעת ירידה, כשאדם נופל ממדרגתו, אפילו אם ירדתו ונפילתו גרוע מאד, אף על פי כן לא ייאש את עצמו, ולא יחשוב שהוא סוף העולם, רק יידע שיש ירידות ונפילות עוד יותר גרועים מזה, ועליו לחזק עצמו מאד לא ליפול לשם, והעיקר להאמין בכח התשובה שהקדוש ברוך הוא בודאי מחכה ומצפה לו שישוב אליו, ואז לא יפול מדעתו כלל מפני שום ירידה שבועולם, רק יידע היטיב שסיבב עמו כך מן השמים שיעשה התחלה חדשה, נמצא שההתרחקות הוא תכלית ההתקרבות (לקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רס"א).

וזהו ענין השם הקדוש יב"ק, שהוא ראשי תיבות ייחוד ב'רכה ק'דושה, כי יב"ק עולה בגימטריא שני שמות הוי"ה אלקי"ם, ועיקר הייחוד בין שני שמות אלו הוא כשאדם יודע שכל מה שעובר, הן מצד החסד שהוא הארת השם הוי"ה ברוך הוא, והן מצד

הדין שהוא הארת השם אלקי"ם, הכל למוכתו, וזהו ענין שני בקיאות הנ"ל, בק"י ברצוא, ובק"י בשוב, כי בקי ברצוא הוא חסד, היינו בשעת עלייה והתקרבות, ובקי ברצוא הוא דין, היינו בשעת ירידה ונפילה, ועיקר השלימות להיות בקי בשניהם, ולקשר עצמו אל האמונה הקדושה בכל מצב שרק ימצא את עצמו.

והנה דר"ך הוא בגימטריא ב' פעמים בק"י, לרמוז שאדם צריך בקיאות זאת בשני אופנים, היינו בין ברוחניות ובין בגשמיות, ברוחניות צריך להיות בקי מאד לדעת שכל מה שעובר עליו הוא למוכתו, ואפילו אם רוצה להגיע לאיזה מדריגה גבוהה ובכל פעם נופל מזה, אסור לו ליפול בדעתו כלל, רק עליו לדעת שמן השמים מנסין אותו לראות אם רצונו חזק מאד להתקרב אליו יתברך ולהתחיל בכל פעם מחדש, ואם לא יעזוב את רצונותיו וכיסופיו להתקרב אל הקדושה, אזי לבסוף בוודאי יזכה להתעלות מאד בהשגות אלקותו יתברך, ובגשמיות צריך להיות גם כן בקי מאד לדעת שכל מה שעובר עליו הכל למוכתו, אפילו אם עובר עליו צרות ומשברים רבים בפרנסתו ובעסקיו ובשאר עניניו, עליו לדעת שבתוך מדת הדין גנוז חסד ורחמים, וכדאי לו לזכור דברי התיקוני זוהר (תיקונים אחרונים תיקון ה') אית מאן דאיתפרע בממוניה ואית מאן דאיתפרע בנפשיה, ובוודאי יותר טוב ליפרע חובותיו בממונו, משיקחו ממנו נפשות חס ושלום, ולכן בכל פעם שאירע לאדם איזה הפסד בגשמיות, עליו להודות לה' שבוודאי נתכפרו לו הרבה בהפסד זה, ומן השמים הצילו אותו מאיזה עונש חמור חס ושלום, והקדוש ברוך הוא ריחם עליו באמת.

נמצא שעיקר עבודתו של אדם להאיר רכ"ד אורות אלו, שהם בק"י ברצוא בק"י בשוב, העולים בגימטריא רכ"ד, בתוך האמונה הקדושה, היינו שיאיר אצלו האמונה הקדושה באור גדול כזה, עד ששום דבר שבעולם לא ירחיק אותו מהשם יתברך, והן במיבו והן בעקו ימצא את השם יתברך, ויהיה דבוק בו יתברך בקביעות עצום, ודרך זה נפתח ביותר בחודש אלול, שאז כל אחד ואחד מכין עצמו לקראת ימי ראש השנה הקדושים, ומשתדל להמשיך על עצמו הארת אלקותו יתברך ולשוטט בים החכמה, ולכן עיקר דר"ך בים נעשה על ידי שני בקיאות אלו, בק"י ברצוא בק"י בשוב, כשמחזק עצמו ברוחניות ובגשמיות, ואינו נופל בדעתו מפני שום דבר שבעולם כלל.

וזהו מה שאומר רביז"ל, שתיקון הברית תלוי בסוד כוונת אלול, כי פגם הברית רחמנא ליצלן מכנים ייאוש וחלישת הדעת באדם, עד שנדמה לו שאף פעם לא יצא ממקומו הגרוע, וזה גורם לו ליפול יותר ויותר רחמנא ליצלן, ומתייאש לגמרי

מלהתגבר על יצרו, מחמת שגדמה לו שממילא לא יועיל כלל, אבל כשאדם יש לו בקיאות זאת של כוונת אלול, שהוא בקי ברצוא ובקי בשוב, ומוכן בכל פעם להתחיל מחדש יהיה איך שיהיה, אזי לבסוף בוודאי יזכה לתיקון הברית באמת ולצאת מכל תאוותיו המגוננות לגמרי.

והנה על ידי שאדם זוכה לתיקון הברית על ידי סוד כוונת אלול, על ידי זה מוצא את בת זוגו, וגם רצונה מתהפכת אליו, כי כשאדם חושב בפגם הברית רחמנא ליצלן, מוחו מתעקם מאד ונדמה לו שאף פעם לא יתחתן, ובכל פעם שמציעים לו איזה שידוך יש לו כל מיני תירוצים ואמתלאות למה אינו טוב בשבילו, וכך דוחה בידיו את בת זוגו ממנו, כי בוודאי כל אחד ואחד בא לעולם עם בת זוגו, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (סוטה ב.) ארבעים יום קודם יצירת הוולד מכריזין בת פלוני לפלוני, אבל כשאדם נופל בדעתו, ועוקר עצמו מדרך האמונה הקדושה, אזי נדמה לו שעוברים עליו דינים וצמצומים, וקשה לו מאד למצוא את זיווגו, אבל כשזוכה לתקן פגם הברית, ויודע היטיב שצדיק ה' בכל דרכיו, ובוודאי יש טובות גדולות בכל מה שעובר עליו, אזי יבטל עצמו לגמרי אליו יתברך, ואזי יזמין לו הקדוש ברוך הוא בת זוגו בסיבה קלה, ויזכה להתחתן עמה ולחיות חיים טובים ונעימים באמת.

ובאמת, מי שיש לו יישוב הדעת מבין היטיב, שכל הענין של שידוכים תלוי רק בידו יתברך לבד, ואם ימסור עצמו לגמרי אליו יתברך, בוודאי יזכה למצוא זיווגו מהרה, כי כל אחד בא לעולם עם בת זוגו, ואם לא היה מוכן לאדם בת זוגו לא היו חכמינו הקדושים קובעים ואומרים (קדושין כ"ט.) האב חייב בבנו למולו וכו' ולהשיאו אשה, כי מה שייד לחייבו בדבר שתלוי בדעת אחרים, ואיך מובטח שאיזה אשה תרצה להתחתן עם בנו, אבל מחמת שזיווגו של אדם כבר נקבע בשמים ארבעים יום לפני יצירת הוולד, לכן שייד לחייב האב לעשות כל מה שביכולתו למצוא זיווג לבנו, ועל כן כל מי שרוצה להתחתן, העיקר למסור עצמו לגמרי אליו יתברך, ויהיה מוכן לקבל כל מה שיזמין לו השם יתברך, ולא ידחה בידים שום שידוך הגון שמציעים לו, ואזי בוודאי יזכה למצוא זיווגו חיש קל מהרה, ולהתחתן עמה למזל טוב.

וכן הוא בענין שלום ביתו של אדם, מי שלא תיקן בריתו כראוי, תמיד בכעס ובקפידות בתוך ביתו, כי חמא זה גורם לאדם כעס וקפידות (שיחות הר"ן סי' רמ"ט), ואזי גם אשתו מתנגדת אליו, ורצונה מתהפכת ממנו לגמרי, אבל על ידי כוונת אלול שהם סוד תיקון הברית, על ידי זה רצון אשתו מתהפכת אליו ועוזרת לו בכל ענין, וזוכה

לשלום בית נפלא מאד, אשרי לו.

וממשיך רביו"ל, ויש בזה סוד נפלא, כי דע שזה הסוד מסר אברהם לאליעזר עבדו כששלחו לבקש הזיווג של יצחק בנו, היינו סוד כוונת אלול, שהם מסוגלים לתיקון הברית, שעל ידי זה מוצאין הזיווג, כי על ידי התיקון הנ"ל נעשה בה רצון אליו, כי מקודם לא היתה נוטה אחר רצונו, כי נמטה ממנו, ועל ידי זה אי אפשר למצוא זיווגו, ואפילו אם מוצאה אינה נוטה אחר רצונו, אבל על ידי כוונת אלול שהם התיקון לזה, על ידי זה חוזר ונעשה בה רצון אליו, וזה הסוד מבואר בתורה בפרשת אליעזר, כי אברהם מסר לו הסוד הזה, וזה שאמר אברהם לאליעזר (בראשית כ"ד) ו'אם ל'א תאבה האשה ל'לכת א'חר'ך, ראה והבט נפלאות תורתנו, כי ראשי תיבות פסוק זה הם אותיות א'ל'ו'ל', ובאמצע הם תיבות "תאבה האשה", כי על ידי בחינת אלול, היינו סוד כוונת אלול, על ידי זה תאבה האשה, כי על ידי זה נעשה בה רצון אליו, נמצא שבאלו התיבות בעצמן שדיבר אברהם עם אליעזר, מענין החשש שמא לא תתרצה לילך אחריו, דהיינו מה שאמר לו "ואם לא תאבה האשה ללכת אחר'ך", באלו התיבות עצמן גילה לו סוד התיקון לזה, דהיינו סוד אלול המרומז בראשי התיבות, שהוא התיקון לזה, שעל ידי זה "תאבה האשה", ועוד יש בזה סודות נוראים מאד, גם עיין במאמר המתחיל ויאמר ה' אל משה קרא את יהושע (לקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ו') כי שם מדבר מכוונת אלול, והוא תיקון לפגם הברית, היינו לעיין באותו המאמר ולזכות להבין בו, ולעשות עמו איזה עבודה בעבודת השם, על ידי זה יתקן פגם הברית, עד כאן לשון רביו"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה בשעה ששלח אברהם את אליעזר עבדו למצוא זיווג ליצחק בנו, מסר לו סוד זה של כוונת אלול שהוא תיקון לפגם הברית, כדי שעל ידי זה יזכה אליעזר למצוא זיווג הגון ליצחק, כי אברהם ויצחק אחזו בתיקון הברית בתכלית השלימות, כי אברהם היה ראש לנימולים, ויצחק היה הראשון שנימול לשמונה, ולכן גם מצינו אצלם ענין שני בקיאות הנ"ל, כי עבר עליהם כל מיני נסיונות קשים ומרים, ותמיד התדבקו עצמם באור האמונה הקדושה, ולא שאלו שום קושיות על הנהגותיו יתברך, רק המשיכו לגלות ולפרסם את האמונה הקדושה בכל העולם, שזהו ענין הארת רב"ד אורות בים האמונה, אבל אליעזר בא מכנען שנתקלל מחמת פגם הברית רחמנא ליצלן, וכמו שכתוב (בראשית ט') ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו, שקילל אותו נח על מעשה תועבה, ולכן גם כאן היה אליעזר גופא מניעה למצוא זיווגו של יצחק, וכמבואר במדרש (בראשית רבה פרשה נ"ט סי' י"ב) על הפסוק (בראשית

כ"ד) ויאמר אליו העבד, הדא הוא דכתיב (הושע י"ב) כנען בידו מאזני מרמה לעשוק אהב, כנען, זה אליעזר, שהיה יושב ומשקיל את בתו, ראויה היא או אינה ראויה, לעשוק אהב, לעשוק אהובו של עולם, זה יצחק, אמר אולי לא תאבה ואתן לו את בתי, אמר ליה, אתה ארור ובני ברוך, ואין ארור מתדבק בברוך, עד כאן דברי המדרש, הרי שאליעזר גופא היה מניעה למציאת זיווגו של יצחק, כי בתו לא היה זיווג הגון ליצחק מחמת שבאה מכנען שנתקלל על פגם הברית רחמנא ליצלן, ולכן מסר לו אברהם סוד כוונת אלול שהוא תיקון לפגם הברית, לרמוז לו שזיווגו של יצחק אי אפשר לה לבוא מבנות הכנעני היושב בקרבו, כי אינם ראויין להתדבק ביצחק מחמת שרחוקים מתיקון הברית, וכשאליעזר ישיג סוד כוונת אלול, וימסור עצמו לגמרי אליו יתברך, אזי בוודאי יניחהו השם יתברך בדרך האמת ויזכה למצוא זיווג הגון ליצחק בלי שום מניעות ועיכובים כלל.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שעל פי סוד כוונת אלול, היינו ענין שני בקיאות, בקי ברצוא ובקי בשוב, יכולים לפרש דברי המדרש פליאה, "לא חטא אדם הראשון עד שהראתה לו חוה דם נדה", ויש להבין מהו הקשר בין שני דברים אלו, ויש לומר, כי הנה מבואר בדברי רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ב) שיש חותם דקדושה ששומר אדם מכל רע, והחותם הוא האמונה הקדושה, שמסבב את האדם מכל צד, וכמו שכתוב (תהלים פ"ט) ואמונתך סביבותיך, כי העיקר שיזכה אדם לאמונה ברורה ומזוככת עד שיהיה מסובב עם האמונה כחומה חזקה, ושום דבר שבעולם לא יבלבל אותו כלל, ולכן חות"ם אותיות חומ"ת, כי חותם האמונה הוא כחומה חזקה ובצורה השומר אדם מכל רע, והנה עיקר חותם זה נעשה על ידי תיקון הברית שנקרא חותם דקדושה, וכמו שאומרים (בברכת ברית מילה) וצאצאיו חתם באות ברית קודש, וכן (בברכת המזון) ועל בריכתך שחתמת בבשרינו, כי זהו חותמו של הקדוש ברוך הוא שיש לנו בבשרינו, והוא מזכיר אותנו תמיד מאלקותו יתברך, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים על דוד המלך עליו השלום, (מנחות מ"ג:) שבשעה שנכנס לבית המרחץ אמר, אוי לי שאעמוד ערום בלא מצוה, וכיון שזכר במילה שבבשרו נתיישבה דעתו, עיין שם, כי כשאדם זוכר לשמור את הברית, אזי האמונה הקדושה בשלימות, והוא נשמר מכל רע תמיד, מה שאין כן כשאדם פוגם בברית חס ושלום, אזי מקלקל חותם דקדושה, ומחות"ם נעשה נד"ת, כי הם מספר השוה, ונגרש מפני השכינה, כדוגמת נדה האסורה לבעלה, ואז עובר עליו מה שעובר, כי אם אינו מסובב עם חומת האמונה, הוא עלול לבא לידי כל מיני רעות שבעולם רחמנא ליצלן, והוא מדה כנגד מדה, כי מחמת שגרם פירוד ואפרשותא בין קודשא בריך הוא ושכינתיה על ידי פגמו, על ידי זה נגרש מפני השכינה כנדה הגלמודה מבעלה (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ט), ועיקר עצתו לשוב בתשובה, ולתקן פגם הברית, ואז יוחזר

ויתתקן הכל.

והנה מבואר בדברי רביז"ל, שעיקר תיקון הברית תלוי בסוד כוונת אלול, שהוא ענין בקי ברצוא ובקי בשוב כנ"ל, נמצא שעל ידי תיקון הברית זוכים להארת האמונה הקדושה ולתקן חות"ם דקדושה, היינו לבנות חומ"ת האמונה, ועל ידי זה חוזר ומוציא את השכינה הקדושה מפגם נד"ת שהיא היפוך חות"ם דקדושה, וזוכה לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו, ולפי כל זה מבואר היטיב דברי המדרש פליאה, "לא חטא אדם הראשון עד שהראתה לו חוה דם נדה", כי מבואר בדברי חכמינו הקדושים (בראשית רבה פרשה י"ז סי' י"ג), שדם נדה היתה עונשה של חוה על ששפכה דמה של אדם הראשון באכילת עץ הדעת טוב ורע, וגם אמרו חכמינו הקדושים (עירובין י"ח:) שאדם הראשון אחר החטא, פירש מן האשה ק"ל שנה, והיו באים רוחות ומחממין אותו והוליד רוחין ושידין רחמנא ליצלן, עיין שם, כי נחלש דעתו מפני החטא, וזה גרם לו ליפול יותר רחמנא ליצלן, נמצא שלא היה לו בקיאות כראוי בדרך התשובה, להיות בקי ברצוא ובקי בשוב, כי אילו היה לו הבקיאות כראוי, לא היה נופל בדעתו כלל, רק עושה התחלה חדשה והיה חוזר ומהפך מדם נד"ת לחות"ם דקדושה, והיה מתקן כל אשר עיוות, וזהו דברי המדרש "לא חטא אדם הראשון עד שהראתה לו חוה דם נדה", היינו שתיכף ומיד שראה שנענשה חוה בדם נדה והוצרך ליפרוש ממנה, ונפל לחלישת הדעת ופירש עצמו מכל וכל, זה גרם לו לחטוא אחר כך ק"ל שנה, מה שאין כן אם היה לו בקיאות אמיתי בדרך התשובה לא היה נופל בדעתו כלל מפני שום דבר שבעולם.

ואמר מזהרא"ש נ"י, שעיקר תיקון חטא אדם הראשון הוא על ידי שנשמות ישראל מתחתנים בקדושה, ומקיימין מצות פריה ורבייה, שהיא הולדת בן ובת, וכדברי בית הלל (עי' יבמות ס"א:), ולכן ב"ן ב"ת בגימטריא חות"ם שהיא עיקר תיקון דם נד"ת כנ"ל, וזהו מה שאמרו חכמינו הקדושים (בבא בתרא מ"ו:) על הפסוק וה' ברך את אברהם בכל, בת היתה לאברהם אבינו ובכל שמה, ורש"י הקדוש אומר, בכ"ל בגימטריא ב"ן וכו', עיין שם, נמצא שהיו לו ב"ן וב"ת, שהוא עיקר תיקון חותם דקדושה, ולכן תיכף ומיד מסר סוד זה של כוונת אלול לאליעזר עבדו, שגם הוא יזכה לתיקון הברית, וימצא זיווג הגון ליצחק בנו כדי שיתחתן ויקים תולדות בעולם, נמצא שמבואר היטיב כל המשך וקשר הדברים זה בזה, והשם יתברך יזכינו להדבק באור האמונה הקדושה ולהמשיך על עצמינו קדושה וטהרה עליונה, עדי נזכה להכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

מוצאי שבת קודש פרשת חיי שרה ה'תשנ"ב

בסעודת מלוה מלכה, סעודת דוד מלכא משיחא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' י' המדבר ממדת השמחה, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, מה שהעולם רחוקים מהשם יתברך ואינם מתקרבים אליו יתברך, הוא רק מחמת שאין להם יישוב הדעת, ואינם מיישבים עצמן, והעיקר להשתדל ליישב עצמו היטיב מה התכלית מכל התאוות ומכל עניני העולם הזה, הן תאוות הנכנסות לגוף, הן תאוות שחוץ לגוף כגון כבוד, ואז בוודאי ישוב אל ה', אך דע, שעל ידי מרה שחורה אי אפשר להנהיג את המוח כרצונו, ועל כן קשה לו ליישב דעתו, רק על ידי שמחה יוכל להנהיג המוח כרצונו ויוכל ליישב דעתו, כי שמחה הוא עולם החירות, בבחינת (ישעיה נ"ה) כי בשמחה תצאו, שעל ידי שמחה נעשין בן חורין, ויוצאין מן הגלות, ועל כן כשמקשר שמחה אל המוח, אזי מוחו ודעתו בן חורין ואינו בבחינת גלות, ואז יוכל להנהיג את מוחו כרצונו וליישב דעתו, מאחר שמוחו בחירות ואינו בגלות, ועיקר השמחה הוא על ידי שמוצא בעצמו איזה נקודה טובה (עי' ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רפ"ב), ועל כל פנים יש לו לשמוח במה שזכה להיות מזרע ישראל, שלא עשני גוי וכו', עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רוב בני אדם בוודאי משתוקקים להתקרב אליו יתברך, ורוצים לזכות למדריגות גדולות וגבוהות בעבודת השם יתברך, אבל אינם מבינים שהכל תלוי במדת השמחה, ורק על ידי השמחה יכולים להתקרב אליו יתברך באמת, כי בלי שמחה אין לאדם יישוב הדעת כלל, ואי אפשר לו להנהיג המוח כרצונו, ובפרט אם נופל למרה שחורה חס ושלום הוא אבוד לגמרי רחמנא ליצלן, כי מרה שחורה סותם מוחו לגמרי ונדמה לו כאילו כל העולם נהפך עליו, וקשה לו לעשות שום דבר בעבודת השם יתברך, ולכן עיקר עבודתו של אדם צריך להיות להגיע למדת השמחה, ולשמח את עצמו בכל מה שיש לו, כי יהיה אידך שיהיה בוודאי יש לו כמה נקודות שיכול לשמוח בהם, ובוודאי יש הרבה חסדים ורחמים שהקדוש ברוך הוא גומל עמו בכל עת, כי תהלה לאל יש לו אשה ובנים ומשפחה, ואפילו אם יש לו צרות ויסורים מהם חס ושלום, אבל ברוך ה' יש לו בית ומקום ליכנס לשם, ואינו על הרחוב, ואינו צריך לבקש טובות מבני אדם שיזמינו לו

לסעודה, וזה בעצמו צריך להכניס בו שמחה גדולה, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (ירושלמי מועד קמן פרק ב' הלכה ד') שמחה לאדם בשעה שהוא דר בשלו, מה שאין כן המצפה לשולחן חבירו עולם חושך בעדו (ביצה ל"ב:), ולכן כשאדם מגיע למדת השמחה יש לו מוח אחרת לגמרי, ובוודאי יזכה לדברים יפים מאד בעבודת השם יתברך.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שהמחלה הכי קשה הוא מחלת המרה שחורה רחמנא ליצלן, כי על כל מחלה אדם הולך אל רופא ומשתדל להתרפאות, אבל מחלת המרה שחורה אינו מניח אותו ללכת לרופא, כי כל כך נכנס במרה שחורה עד שנדמה לו שאינו חולה כלל, אדרבה, נדמה לו שאחרים חולים ולא הוא, ומחלה זו גורם שהוא תמיד מבוהל ומבולבל ומלא פחדים, עד שיש שמפחדים לצאת לחוץ על הרחוב, וזה הורם אותם לגמרי רחמנא ליצלן, על כן צריכין להתפלל הרבה אל השם יתברך שינצל מכל מיני מרה שחורה, ויזכה להיות בשמחה תמיד.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שגם אלו שנלקו במחלת המרה שחורה היו יכולים להתרפאות אם היו מודים שהם חולים, כי אז היו הולכים אל חכם או צדיק ומוציאים כל מה שבתוך לבם, ומקבלים ממנו עצה ותושיה, אך עיקר הצרה שאין להם אמונה בשום בריה שבעולם, ותמיד ממורמרים ויש להם טענות על כל העולם כולו, וזה גורם להם להסגר בתוך עצמם, וכבר קשה מאד לרפאות אותם, והם בסכנה גדולה, וראוי לרחם עליהם מאד מאד, ולדבר על לבם שילכו אל חכם וצדיק אמיתי, שהם רופאי נפשות, ועל ידי זה יש להם תקוה טובה להתרפאות.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שרביז"ל גילה (סיפורי מעשיות מעשה י"ג מיום ו'), אשר עיקר רפואת הבת מלך שהיא נשמות ישראל, על ידי עשרה מיני נגינה, שצריכים לשמוע כלי זמר ולשמח עצמו תמיד, ואף שקשה וכבד לו מאד לבא לשמחה, עם כל זאת עיקר רפואתו לשמוע תמיד כלי זמר, וזה ירפא אותו מכל מחלותיו, ולכן אדם צריך למסור נפשו על מדת השמחה ועל ידי זה יזכה להתרפאות מכל מחלותיו ברוחניות ובגשמיות, והשם יתברך יזכינו להגיע למדת השמחה באמת, ולהתרפאות רפואת הנפש ורפואת הגוף, ולראות בהרמת קרן ישראל במהרה בימינו אמן ואמן.

